

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

89

**Міжнародна наукова
конференція молодих учених,
аспірантів і студентів**

**"Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем
харчування людства у ХХІ
столітті"**

3-7 квітня 2023 р.

Частина 2

Київ НУХТ 2023

89 International scientific conference of young scientist and students "Youth scientific achievements to the 21st century nutrition problem solution", April, 3-7, 2023. Book of abstract. Part 2. NUFT, Kyiv.

The publication contains materials of 89 International scientific conference of young scientists and students "Youth scientific achievements to the 21st century Nutrition problem solution".

It was considered the problems of improving existing and creating new energy and resource saving technologies for food production based on modern physical and chemical methods, the use of unconventional raw materials, modern technological and energy saving equipment, improve of efficiency of the enterprises, and also the students research work results for improve quality training of future professionals of the food industry.

The publication is intended for young scientists and researchers who are engaged in definite problems in the food science and industry.

© NUFT, 2023

Матеріали 89 Міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів "Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у ХХІ столітті", 3-7 квітня 2023 р. – К.: НУХТ, 2023 р. – Ч.2. – 359 с.

Видання містить матеріали 89 Міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів "Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у ХХІ столітті".

Розглянуто проблеми удосконалення існуючих та створення нових енерго- та ресурсощадних технологій для виробництва харчових продуктів на основі сучасних фізико-хімічних методів, використання нетрадиційної сировини, новітнього технологічного та енергозберігаючого обладнання, підвищення ефективності діяльності підприємств, а також результати науково-дослідних робіт студентів з метою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців харчової промисловості.

Розраховано на молодих науковців і дослідників, які займаються означеними проблемами у харчовій науці та промисловості.

© НУХТ, 2023

2. Проектування програмного засобу для автоматичного перекладу між редакціями українського правопису

Вероніка Бабич, Микола Костіков

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

Вступ. Після нападу росії на Україну 24 лютого 2022 року збільшився інтерес до історії, мови та культури України, зокрема і до «репресованого правопису 1928 р.» — харківського правопису, чи «скрипниківки».

Матеріали і методи. У роботі досліджено особливості різних редакцій українського правопису і проаналізовано можливості та шляхи програмної реалізації перекладача між ними.

Результати. Харківський правопис — редакція правопису української мови, ухвалена 1928 р. президією Правописної комісії, аби забезпечити належне використання мови у всіх сферах життя та діловодства. «Правопис Скрипника», до якого були причетні багато видатних українських мовознавців та літераторів, становив систему правил, що поєднувала елементи галицької (західноукраїнської) та наддніпрянської (великоукраїнської) правописних традицій. Український правопис 1928 р. став першим, затвердженим на державному рівні. Проте він був репресований радянською владою з метою наближення української мови до російської.

Нова редакція українського правопису 2019 р. частково заснована на харківському правописі 1928 р. Нині багатьом людям складно в повному обсязі усвідомити різницю між різними нормами правопису.

Саме для полегшення процесу переходу на новозатверджену редакцію або давніший, ще більш автентичний варіант, пропонуємо ідею «перекладача» між різними редакціями правопису української мови. За допомогою такої утиліти користувачі зможуть дати машині свій текст (насамперед написаний за вимогами радянської редакції 1990 р.), а на вихід отримати його ж, але за правилами нового або оригінального харківського правопису.

Робота має поділятися на два етапи.

1. Аналітичний підготовчий етап, коли ми маємо зібрати докупи й формалізувати всі правила, за якими можна «переносити» окремі слова між редакціями.

2. Прикладний етап, коли всі зібрані правила мають бути описані у програмі й протестовані.

Обидва етапи, ймовірно, викликають певні труднощі. До прикладу, таких повних списків чітких правил, наскільки нам відомо, наразі не існує (особливо для старшого харківського правопису); а інструменти аналізу української мови є недосконалими.

Програма потребуватиме реалізації функцій токенизації тексту та його морфологічного аналізу. Окремо ці функції можуть виконувати програмні бібліотеки для української мови *tokenize_uk* та *rumorphy3* відповідно. Проте їхня точність недостатня, особливо в *rumorphy3*, адже морфологічний аналіз й лематизація у ній виконуються без урахування контексту. Натомість вважаємо найдоцільнішим скористатися функціями бібліотеки *stanzas*, яка токенизує слова української з точністю 99,75%, а лематизує — 96,23%. На жаль, морфологічні характеристики слів визначаються не так точно — 92,47%. Проте, враховуючи те, що вони можуть бути застосовані лише в обмеженій кількості правил, така результативність видається задовільною для досягнення поставленої мети.

Висновки. Перспективою подальшого дослідження є програмна реалізація й тестування проєктованого засобу.